

PPA110วิชา สังคมและเศรษฐกิจไทย Thai Social and Economic Structure

By Dr. Phudit Nokhontod

ต้องมีอะไรผิดพลาดแน่ๆ ว่าแต่ไม่เห็นได้เงินทอนเลย (ให้เงินไป 250 บาทนะ) 🙄🙄🙄

ผลกระทบต่อประเทศไทย

ไทยเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯ และมีความเกี่ยวข้องกับสหรัฐฯ อย่างแนบแน่น จึงได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อการร้ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทางด้านการเมือง รัฐบาลจำเป็นต้องสนับสนุนสหรัฐฯ ตามจุดยืนในการต่อต้านการก่อการร้ายสากลและตามพันธกรณี แต่การดำเนินนโยบายเป็นไปด้วยความระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความแตกแยกทางด้านเชื้อชาติและศาสนาในประเทศ และไม่ให้เกิดเป็นเป้าหมายโจมตีแก่แก่นของเครือข่ายก่อการร้าย ทางด้านเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบทางด้านตลาดการส่งออกและการท่องเที่ยวจากสหรัฐฯ บ้าง แต่ก็ไม่รุนแรงมากนัก

ทางด้านการทหารมีการหยิบยกภัยคุกคามจากการก่อการร้ายขึ้นมาเป็นความสำคัญเร่งด่วน ขณะเดียวกันก็มีการให้การสนับสนุนรัฐบาลในเหตุการณ์เฉพาะหน้า เช่น การลำเลียงความช่วยเหลือไปให้อัฟกานิสถานและการอพยพคนไทยกลับจากพื้นที่ที่มีปัญหาความไม่ปลอดภัย รวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจในการให้สหรัฐฯ และพันธมิตรใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางทหาร และด้านสังคมจิตวิทยารัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเพื่อลดความหวาดกลัวภัยจากการก่อการร้าย และเตรียมมาตรการทางเศรษฐกิจและสังคมไว้รองรับปัญหาที่อาจตามมาจากอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นเพราะเหตุการณ์ครั้งนี้ด้วย

ปัญหานิวเคลียร์

สหรัฐอเมริกา

นับเป็นประเทศแรกที่มีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ คือเมื่อปี พ.ศ.2488 และการทดลองครั้งล่าสุดเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 รวมการทดลองทั้งสิ้นรวม 1,030 ครั้ง

เป็นการทดลองแบบใต้ดิน 815 ครั้ง และสหรัฐอเมริกา ก็นับเป็นประเทศที่มีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์มากที่สุดในโลก

อีกทั้งยังเป็นประเทศแรกและประเทศเดียวในโลก ที่เคยใช้อาวุธนิวเคลียร์ในการทำสงคราม คือเมื่อครั้งการทิ้งระเบิดปรมาณูลงบนเกาะฮิโรชิมา และนางาซากิ เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2488 สังหารคนราว 140,000 คนและต่อมาเสียชีวิตตามไปอีก 70,000 คน และญี่ปุ่นต้องประกาศยอมแพ้สงครามในที่สุด

ก่อนที่สหรัฐจะลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ แต่ยังไม่มีการให้สัตยาบัน

รัสเซีย

นับเป็นประเทศที่ 2 ในโลก ที่มีการทดสอบอาวุธนิวเคลียร์ โดยการทดลองครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2492 ส่วนการทดลองครั้งล่าสุดเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2533 และมีการทดลองทั้งหมด 715 ครั้ง

โดยเป็นการทดลองแบบใต้ดิน 496 ครั้ง โดยเมื่อปี พ.ศ.2504 รัสเซียได้เปิดตัวอาวุธนิวเคลียร์ที่ใหญ่ที่สุดในโลกเท่าที่เคยมีมา มีอำนาจในการระเบิดมากถึง 50 เมกะตัน หรือเท่ากับระเบิดที่เอ็นที 50 ล้านตัน

สหราชอาณาจักร

ประเทศที่ 3 ที่มีการทดลองนิวเคลียร์เกิดขึ้น และมีการทดลองครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2495 โดยการทดลองครั้งล่าสุดเกิดขึ้นเมื่อปี 2534 มีการทดลองเกิดขึ้นทั้งหมด 45 ครั้ง เป็นการทดลองใต้ดิน 24 ครั้ง

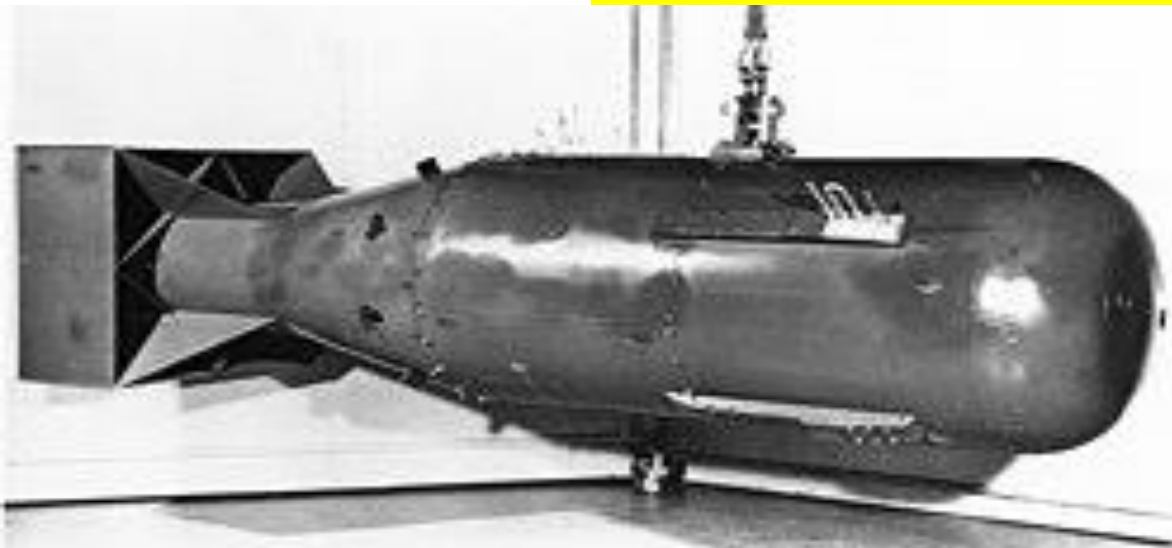
ซึ่งอังกฤษได้ทดลองอาวุธนิวเคลียร์ครั้งแรกที่เกาะมอนเต เบลโล ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งทำให้ชั้นบรรยากาศบริเวณดังกล่าวปนเปื้อนด้วยสารกัมมันตรังสีไปจนถึงปี พ.ศ. 2499 ก่อนที่จะอังกฤษจะยอมให้สัตยาบันในสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์

ฝรั่งเศส

เป็นประเทศที่ 4 ของโลก ที่มีการทดลองนิวเคลียร์ คือเริ่มเมื่อปี พ.ศ.2503 การทดลองครั้งล่าสุดเกิดเมื่อปี พ.ศ.2539 มีการทดลองทั้งหมด 210 ครั้ง เป็นการทดลองใต้ดิน 160 ครั้ง

โดยฝรั่งเศสได้ทดลองอาวุธนิวเคลียร์ 6 ครั้งบริเวณแปซิฟิกตอนใต้ ในช่วงปี พ.ศ.2538 และปี พ.ศ.2539 ทำให้ประชาคมโลกออกมาแสดงความไม่พอใจ จนทำให้ฝรั่งเศสต้องออกมาประกาศเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2539 ว่าจะหยุดการทดลองนิวเคลียร์เอาไว้

จีน

เป็นประเทศที่ 5 ที่มีการทดลองนิวเคลียร์ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2507 และการทดลองครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2539 มีการทดลองทั้งหมด 43 ครั้ง เป็นการทดลองใต้ดิน 22 ครั้ง

ซึ่งการทดลองนิวเคลียร์ทุกครั้งของจีนจะมีขึ้นที่ฐานทัพลอบ นูร์ ในมณฑลซินเจียงทางฝั่งตะวันตกของประเทศจีน

อินเดีย

ส่วนประเทศที่ 6 ที่มีการทดลองนิวเคลียร์ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 การทดลองที่เกิดขึ้นล่าสุด คือเมื่อปี พ.ศ.2541 มีการทดลองทั้งหมด 7 ครั้ง โดยเมื่อปี พ.ศ.2509 อินเดียได้ประกาศว่าจะผลิตอาวุธนิวเคลียร์ให้ได้ภายใน 18 เดือน และในอีก 8 ปีให้หลัง อินเดียก็ได้มีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ที่มีอำนาจในการระเบิดสูงถึง 15 กิโลตัน และเรียกมันว่าเป็น "ระเบิดนิวเคลียร์เพื่อสันติภาพ"

โดยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2541 อินเดียได้สร้างความตกตะลึงให้กับโลกด้วยการทำการทดลองนิวเคลียร์ใต้ดินถึง 6 ครั้งด้วยกัน ที่เมืองโพคาราน รัฐราชสถาน พร้อมประกาศให้อินเดียเป็นรัฐแห่งนิวเคลียร์

ปากีสถาน

ประเทศที่ 7 ที่มีการทดลองนิวเคลียร์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2541 และการทดลองครั้งล่าสุดก็คือเมื่อปี พ.ศ.2541 มีการทดลองทั้งหมด 6 ครั้ง โดยในปี 2525 หลังจากสงครามครั้งที่ 3 ระหว่างอินเดีย-ปากีสถาน ก็ได้เริ่มโครงการอาวุธนิวเคลียร์อย่างลับๆ เพื่อให้เท่าทันอินเดีย คู่ปรับที่มีการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ไปแล้ว

และเพื่อเป็นการตอบโต้การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของอินเดียเมื่อปี พ.ศ.2541 ปากีสถานจึงได้ทำการทดลองอาวุธนิวเคลียร์แบบใต้ดินถึง 6 ลูกด้วยกัน ที่แคว้น บาลูคิสถาน ใกล้กับชายแดนที่ติดกับอัฟกานิสถาน

อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ยังไม่มีประเทศใดที่ใช้ระเบิดนิวเคลียร์ในการสู้รบกัน แม้ว่าช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สหรัฐฯ กับโซเวียตเคยขัดแย้งกันด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองหรือที่เรียกว่า “สงครามเย็น” จนเกือบจะมีการปล่อยอาวุธนิวเคลียร์เข้าทำลายล้างกัน

แต่โลกก็ผ่านพ้นช่วงเวลานั้นมาได้ด้วยดี ต่อมามหาอำนาจนิวเคลียร์ทั้งสองประเทศก็บรรลุข้อตกลงที่จะเปิดเผยและสร้างดุลย์อำนาจนิวเคลียร์ในการเจรจาลดอาวุธยุทธศาสตร์ (Strategic Arms Limitation talks: SALT) จนกระทั่งปัจจุบันโซเวียตได้ล่มสลายกลายเป็น รัสเซียและประเทศเล็กๆ อีกกว่า 14 ประเทศ

เกาหลี่เหนือ

ประเทศที่ 8 ที่มีการทดลองนิวเคลียร์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2541

วันที่ 9 ตุลาคม 2549 ประเทศเกาหลี่เหนือประกาศว่าทดลองนิวเคลียร์ครั้งแรกสำเร็จ มีการตรวจพบการระเบิดนิวเคลียร์ใต้ดิน

วันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ประเทศเกาหลี่เหนือทดลองนิวเคลียร์ครั้งที่สอง

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556 การสำรวจธรณีวิทยาสหรัฐ ตรวจพบความไหวสะเทือน ซึ่งรายงานว่าเป็นการทดลองนิวเคลียร์ใต้ดินครั้งที่สาม

วันที่ 6 มกราคม 2559 ในประเทศเกาหลี่ การสำรวจธรณีวิทยาสหรัฐตรวจพบความไหวสะเทือนขนาด 5.1 เป็นการทดลองนิวเคลียร์ใต้ดินครั้งที่สี่

วันที่ 9 กันยายน 2559 เป็นการทดสอบนิวเคลียร์ครั้งที่ห้า แรงระเบิดจากการทดสอบถือว่าสูงสุดในบรรดาการทดสอบทั้งห้าครั้ง

ประเทศเกาหลี่เหนือยังมีสมรรถนะอาวุธเคมีและ/หรืออาวุธชีวภาพ

เกาหลี่เหนืออาจมีนิวเคลียร์มากถึง 60 ลูก และยังสะสมอาวุธเคมีมากเป็นอันดับ 3 ของโลกที่ราว 2,500-5,000 ตัน

สิทธิมนุษยชนในกระแสโลกาภิวัตน์

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายความว่า สิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคน อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่เกิดมา สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้แก่อีกได้ และไม่มีบุคคล องค์กร หรือแม้แต่รัฐ สามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์นี้ได้ สิทธิในความเป็นมนุษย์นี้เป็นของคนทุกคน ไม่เลือกที่จะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิว ที่แตกต่างกันหรือจะยากดขี่มีจนหรือเป็นคนพิการ

สิทธิมนุษยชนนั้นไม่มีพรมแดน การกระทำใดที่มนุษย์กระทำต่อกันอย่างหยาบเถียงติและละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นคน ไม่ว่าจะเกิดแก่มนุษย์ที่ประเทศใด และไม่ว่าผู้กระทำการละเมิดจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐใดรัฐหนึ่งก็ตาม ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การจะเข้าใจความหมายของสิทธิมนุษยชนนั้น จำเป็นต้องเข้าใจหลักการ
ต่างๆ ที่ถือเป็นองค์รวมของสิทธิมนุษยชนด้วย คือ

1) สิทธิ (Rights)

สิทธิเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนตามธรรมชาติที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ซึ่งไม่มีใครล่วง
ละเมิดได้ คนทุกคนที่เกิดมามีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอด และต้องมีชีวิตอยู่อย่างสมเกียรติและศักดิ์ศรี
ของความเป็นมนุษย์ ความมีอยู่ของสิทธิตามธรรมชาตินี้ แม้เมื่อยังไม่มีกฎหมายมารองรับ สิทธิก็
ยังมีอยู่

2) เสรีภาพ (Freedom)

เสรีภาพหมายถึง การที่มนุษย์สามารถทำอะไรก็ได้ภายใต้ขอบเขตของ ศีลธรรมอันดีงาม โดยไม่เบียดเบียนสังคม หรือไม่ล่วงล้ำสิทธิของบุคคลอื่น หรือสิทธิของส่วนรวม เราจึงเห็นว่าการใช้คำ 2 คำนี้พร้อมกัน คือสิทธิ และเสรีภาพ

ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) มักจะใช้คำว่าสิทธิและเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นและแสดงออก หรือสิทธิและเสรีภาพใน**การเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว** เป็นต้น

3) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคำที่อธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชน ในแง่ของการให้คุณค่าแก่ความเป็นคนว่า คนทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนที่กำหนดสิทธิที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ใครจะละเมิดไม่ได้ และไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้

สิทธินี้คือสิทธิในการมีชีวิตและมีความมั่นคงในการมีชีวิตอยู่ คนทุกคนที่เกิดมาบนโลกมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้นการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมจึงต้องเคารพความเป็นมนุษย์ ห้ามทำร้ายร่างกาย ทรมาณอย่างโหดร้าย หรือกระทำการใดๆ ที่ถือเป็นการเหยียดหยามความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศอนุสัญญา และปฏิญญาระหว่างประเทศหลายฉบับ

3) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)

สังคมปัจจุบันมักจะละเลยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะมีการให้คุณค่าของคนแตกต่างกัน สังคมทั่วไปให้คุณค่าของความเป็นคนที่สถานภาพทางสังคมของผู้นั้น เช่น เป็นกำนัน เป็นนายทหาร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิพากษา

สถานภาพทางสังคมของคนแต่ละคน ไม่ใช่ตัวชี้วัดว่ามนุษย์หรือคนคนนั้นมีศักดิ์ศรีของมนุษย์หรือไม่ แต่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือการให้คุณค่าความเป็นคนตามธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าจะเกิดมาพิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง ผู้ชาย เกเทย เกิดมาเป็นคนปัญญาอ่อน หรือยากจน คนทุกคนที่เกิดมาถือว่า **มีคุณค่าเท่ากัน** ต้องปฏิบัติต่อกันเยี่ยงมนุษย์อย่างเสมอหน้ากัน เพราะการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมอย่างเสมอหน้ากันเป็นการเคารพศักดิ์ศรีมนุษย์

4) ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ (Equality and Discrimination)

เกณฑ์การวัดว่าสังคมหนึ่งสังคมใดมีการละเมิดหรือเคารพสิทธิมนุษยชนก็คือ การดูว่าสังคมนั้นมีการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่ ตัวชี้วัดของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็คือ **ความเสมอภาค หรือการปฏิบัติต่อคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน** หากมีการปฏิบัติต่อมนุษย์โดยไม่เท่าเทียมกัน เราเรียกว่า **การเลือกปฏิบัติ**

ความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน มิใช่แปลว่าคนทุกคนต้องได้รับเท่ากัน แต่หมายความว่า ในสถานการณ์ที่เหมือนกันจะต้องปฏิบัติต่อคนด้วยหลักการเดียวกัน เช่น การประกาศรับนักเรียนเข้าเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐนั้น ต้องเป็นการประกาศแก่บุคคลทั่วไปที่มีบุตรอายุครบตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น เด็กทุกคนที่อายุครบ 7 ปี มีสิทธิสมัครสอบเข้าเรียนชั้น ป.1 เป็นต้น โรงเรียนจะประกาศว่า โรงเรียนจะรับเด็กที่พ่อแม่มีอุปการคุณเข้าโรงเรียน โดยเด็กไม่ต้องสอบเข้าเหมือนเด็กคนอื่นไม่ได้ หากโรงเรียนประกาศในลักษณะเช่นนี้ เท่ากับเป็นการใช้หลักเกณฑ์ที่ต่างกันต่อการปฏิบัติในสถานการณ์ที่เหมือนกัน ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ

ส่วนที่กล่าวว่าความเท่าเทียมกัน หรือเสมอภาคกันนั้น ไม่ได้แปลว่าคนทุกคนต้องได้รับเท่ากัน แต่หมายความว่า ในสถานการณ์เดียวกัน อาจมีการได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันได้ เพราะข้อจำกัดหรือความจำเป็นของบุคคลนั้น ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการไม่เสมอภาคหรือเป็นการเลือกปฏิบัติ เช่น

รัฐบาลประกาศว่าคนทุกคนที่มีรายได้จะต้องเสียภาษีให้แก่รัฐเท่ากันทุกคน โดยไม่ต้องคำนึงว่าใครจะมีรายได้มากน้อยเท่าใด โดยรัฐจะอ้างว่านี่คือการใช้เกณฑ์เดียวกัน ปฏิบัติต่อคนทุกคนเสมอหน้ากันหรือรัฐจะออกกฎหมายให้คนทุกคนอยู่บ้านการเคหะที่รัฐจัดหาไว้ให้ เพื่อแสดงว่าคนทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอหน้ากัน ย่อมไม่ใช่การอธิบายหลักของความเสมอภาค

เพราะในความเป็นจริง การเสียภาษีให้แก่รัฐตามกำลังแห่งรายได้ของบุคคลนั้น ย่อมเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้มีรายได้ทุกคน มิใช่ให้คนที่มีรายได้น้อยต้องเสียภาษีเท่าคนที่มีรายได้มาก

สถานการณ์และแนวโน้มด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากล และสังคมไทย

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในระดับสากล

ปัจจุบันกระแสความคิดด้านสิทธิมนุษยชนได้กลายเป็นกระแสที่แผ่ขยายไปทั่วโลก ควบคู่กับกระแสการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ มีบุคคล กลุ่ม องค์กรทางสังคมและการเมืองเคลื่อนไหวในรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อปกป้องคุ้มครอง ขจัดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ชาติพันธุ์ ฯลฯ

และส่งเสริมการพัฒนาสิทธิมนุษยชนดังที่ปรากฏชัดเจนตามสื่อมวลชนแขนงต่างๆ โดยทั่วไป นับเป็นสถานการณ์พื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในโลกปัจจุบัน

สถานการณ์และแนวโน้มด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากล และสังคมไทย

เป็นที่น่ายินดีว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกับการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนได้ควบคู่กันมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาสิทธิมนุษยชนดังกล่าวมาจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองแบบเผด็จการทหารและรวบอำนาจมาเป็นประชาธิปไตยในหลายประเทศ

รัฐบาลและสถาบันการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ทั่วโลกเริ่มนำปัญหาสิทธิมนุษยชนมาเป็นวาระทางการเมือง เช่น ออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน นำเรื่องสิทธิมนุษยชนมากำหนดไว้ในนโยบายทางการเมืองและการบริหารประเทศ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนในการปฏิบัติภารกิจ รวมทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เช่น คณะกรรมการด้านสิทธิสตรี เยาวชน เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ฯลฯ และการจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชน

สาเหตุที่มนุษย์ต้องได้รับความคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน เกิดจาก

1. มนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วย่อมมีสิทธิในตัวเอง

2. มนุษย์เป็นสัตว์สังคม

3. มนุษย์มีเกียรติภูมิที่เกิดมาเป็นมนุษย์

4. มนุษย์ทุกคนเกิดมาฐานะไม่เท่าเทียมกัน

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับนานาชาติและในประเทศต่างๆ มีลักษณะความรุนแรงในระดับต่างๆ อันเนื่องมาจากการวิธีการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างประเทศ และภายในประเทศ การกดขี่ปราบปรามผู้คัดค้านนโยบายของรัฐบาล ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ การแย่งชิงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการค้า ฯลฯ

จึงนำไปสู่การรุกราน และสงครามระหว่างประเทศ สงครามระหว่างเชื้อชาติ ระหว่างศาสนาและชาติพันธุ์ การอพยพหนีภัยการสู้รบ การกวาดล้างและทรมานผู้ต้องหาทางการเมือง การฟั่นตัวของลัทธิชาตินิยม และการลักลอบค้าผู้หญิงและเด็ก ฯลฯ

โดยเฉพาะตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ทำให้การก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ และมีแนวโน้มว่าประเทศต่างๆ จะจำกัดสิทธิของประชาชนในด้านต่างๆ มากขึ้น ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงและความปลอดภัยแห่งชาติ เช่น สิทธิในการเดินทาง สิทธิในการรวมตัวและแสดงความคิดเห็น ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชน

นอกจากนี้ ปัญหาช่องว่างของระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทำให้ประเทศและประชาชนในกลุ่มที่ด้อยพัฒนามากว่า เสียเปรียบในด้านโอกาสและการเข้าถึงฐานองค์ความรู้และข้อมูล และถูกเอารัดเอาเปรียบทางทรัพยากร

ทำให้ไม่สามารถพัฒนาประเทศและประชาชนได้เต็มศักยภาพ และก่อให้เกิดการเผชิญหน้าในเวทีสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องสิทธิในการพัฒนา ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่ได้เปรียบจากกระแสนิยมและโลกาภิวัตน์ กับกลุ่มที่ห่างไกลจากศูนย์กลาง

และมีแนวโน้มที่กลุ่มได้เปรียบจะใช้มาตรการที่เข้มข้นมากขึ้นเพื่อแย่งชิงการใช้ทรัพยากร โดยมีบรรษัทข้ามชาติและภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของรัฐเป็นกลไกที่สำคัญทั้งนี้องค์การระหว่างประเทศ เช่น กลุ่มกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ถูกตรวจสอบบทบาทมากขึ้น

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย มีดังต่อไปนี้

1) สถานการณ์ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว

แม้ว่าโดยภาพรวม สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นโดยเฉพาะในด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และความหวังใยของสังคม รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคมไทย ยังมีความผูกพันที่เข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชนอยู่มาก

แต่ทิศทางการพัฒนาที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมา ส่งผลให้สถาบันครอบครัวไทยอ่อนแอลง ทั้งในแง่ของการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัว และการสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานให้แก่เด็ก รวมถึงการทำร้ายเด็กโดยบุคคลในครอบครัว อันนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นและรุนแรงขึ้น ได้แก่

เด็กและเยาวชนติดยาเสพติด ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน การใช้แรงงานเด็ก เด็กในธุรกิจบริการทางเพศ เด็กหนีภัย เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เรือนจำ เป็นต้น

ดังนั้นนอกจากการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กแล้ว การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ต่อเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกระบบการศึกษา เพื่อเป็นการวางรากฐานของวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

2) สถานการณ์ด้านการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

แม้รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมหลายประการ แต่ความจำเป็นที่ต้องสร้าง “วัฒนธรรมองค์กรด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม” มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา ต้องคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้มากขึ้น

จึงมีความจำเป็นต้องปรับแนวคิดและกระบวนการลงโทษโดยวิธีต่างๆ ในเรือนจำ ต้องมีกฎหมายคุ้มครองเด็กและเยาวชนเมื่อเป็นผู้ต้องหาให้ถูกต้องตลอดจนผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง เพื่อเป็นหลักประกันการใช้กฎหมายและการใช้อำนาจของภาครัฐ ไม่ให้มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

แต่ยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติอีกมาก เช่น ในกระบวนการสอบสวนและการให้ประกันตัว การพิจารณาคดีในศาลแรงงานที่ยังล่าช้า การปฏิบัติต่อผู้อยู่ในสถานพินิจและเรือนจำ การที่ศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีไม่ทั่วถึง ฯลฯ

3) สถานการณ์ด้านนโยบายทางสังคม

แม้ว่ากฎหมายได้รับรองและคุ้มครองมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มที่มีความแตกต่างกันไม่ว่าด้านใดและ กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมความเสมอภาคแก่ผู้ด้อยโอกาส คนชรา เด็ก และคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมความเสมอภาคในโอกาสระหว่างหญิงชาย และคุ้มครองมิให้ใช้ความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งมีแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐที่ส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปที่ดิน การคุ้มครองผู้ใช้ แรงงานและการรวมกลุ่มของภาคประชาชน

ซึ่งมีผลให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบาย การจัดสรรงบประมาณและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นบ้าง แต่ยังคงมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกมากมาย เช่น ประเทศไทยยังเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศส่งผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ โดยเหยื่อส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก ทั้งคนไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และจากประเทศอื่นๆ รวมทั้งการถูกเอาเปรียบด้านธุรกิจบริการทางเพศ และการเอาเปรียบแรงงาน เป็นต้น

4) สถานการณ์ด้านฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิชุมชน

กฎหมายได้รับรองสิทธิของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งผลให้เกิด การตื่นตัวอย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีอำนาจต่อรอง อันเป็นการเพิ่มขีด ความสามารถในการพิทักษ์ปกป้องทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพื้นที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย ตลอดจนความสามารถในการจัดการชุมชนของตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในระดับโลก กำลังทวีความรุนแรงขึ้นในขณะที่ คุณค่าเชิงพาณิชย์และเชิงอุตสาหกรรมของทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพของ ประเทศในป่าเขตร้อน ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยกลับเพิ่มมากขึ้น ภัยคุกคามจากบริษัทข้ามชาติ และกลุ่ม ธุรกิจที่มุ่งแย่งชิงฐานทรัพยากรธรรมชาติจึงยิ่งรุนแรงมากขึ้นมีการฉกฉวยทรัพยากรของชุมชนและของ ชาติไปใช้ประโยชน์โดยต่างชาติในรูปแบบต่างๆ เช่นกรณีเปล้าน้อยซึ่งเป็นสมุนไพรไทย กรณีข้าวหอมมะลิ และล่าสุดกรณีกองทุนป่าเขตร้อนที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้เสนอให้แปลงหนี้ที่ประเทศไทยจะต้องชำระเป็น กองทุน เพื่อใช้ประโยชน์ในการฟื้นฟูป่าของไทย โดยมีการกำหนดเงื่อนไขหลายประการ เป็นต้น

4) สถานการณ์ด้านฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิชุมชน

กฎหมายได้รับรองสิทธิของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งผลให้เกิด การตื่นตัวอย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีอำนาจต่อรอง อันเป็นการเพิ่มขีด ความสามารถในการพิทักษ์ปกป้องทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพื้นที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย ตลอดจนความสามารถในการจัดการชุมชนของตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในระดับโลก กำลังทวีความรุนแรงขึ้นในขณะที่ คุณค่าเชิงพาณิชย์และเชิงอุตสาหกรรมของทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพของ ประเทศในป่าเขตร้อน ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยกลับเพิ่มมากขึ้น ภัยคุกคามจากบรรษัทข้ามชาติ และกลุ่ม ธุรกิจที่มุ่งแย่งชิงฐานทรัพยากรธรรมชาติจึงยิ่งรุนแรงมากขึ้นมีการฉกฉวยทรัพยากรของชุมชนและของ ชาติไปใช้ประโยชน์โดยต่างชาติในรูปแบบต่างๆ เช่นกรณีเปิ้ล้าน้อยซึ่งเป็นสมุนไพรไทย กรณีข้าวหอม มะลิ